

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 461/2023-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Havlát & Partners – advokátska kancelária, s. r. o., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tpo/45/2023 a jeho uzneseníu z 22. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež práva zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a rozhodnutím všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia, zrušením tohto rozhodnutia všeobecného súdu a vrátenia veci všeobecnému súdu na ďalšie konanie a tiež prepustenia z väzby na slobodu, ako aj náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre trestný čin vraždy, kde bol sťažovateľ vzatý do väzby na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava V z 26. marca 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 11. apríla 2023 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Sťažovateľ adresoval Krajskej prokuratúre v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) 19. mája 2023 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a jej nahradenie špecifikovanými alternatívnymi opatreniami (ďalej len „žiadosť o prepustenie“), ktorá po tom, čo jej krajská prokuratúra

nevyhovela, bola uznesením Mestského súdu Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) sp. zn. 10Tp/1/2023 z 9. júna 2023 (ďalej len „prvostupňové väzobné rozhodnutie“) zamietnutá a zároveň nebola nahradená navrhovanými alternatívnymi opatreniami. O sťažnosti uplatnenej proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu mestského súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4Tpo/45/2023 z 22. júna 2023 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým ju ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ v úvode dôvodí, že porušenie všetkých svojich označených práv vidí predovšetkým v „*nezákonne dlhom*“ rozhodovaní o žiadosti o prepustenie a tiež v absencii náležitého posúdenia možnosti náhrady jeho väzby miernejšími alternatívnymi opatreniami.

4. Sťažovateľ, odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v podrobnosti argumentuje, že celková doba rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie predstavovala neprimeranú dobu štyridsaťdeväť dní. Podľa jeho vyjadrenia požiadavka urýchlenosti prejednávania väzobných vecí bola porušená postupom príslušného dozor konajúceho prokurátora, ktorý žiadosť o prepustenie predložil mestskému súdu až s odstupom trinástich dní od jej doručenia krajskej prokuratúre, a v konečnom dôsledku aj postupom oboch konajúcich súdov. Podľa sťažovateľa bolo povinnosťou dozor konajúceho prokurátora zabezpečiť si po predložení žiadosti o prepustenie príslušný spisový materiál včas a rovnako včasne zabezpečiť jeho naštudovanie a následné predloženie žiadosti o prepustenie mestskému súdu. Dôvodí, že sa krajský súd v namietanom uznesení s otázkou dodržania požiadavky urýchlenosti prejednávania väzobných vecí nevysporiadal v súlade s ustálenou judikatúrou a neodpovedal v uvedenom smere na námietky obhajoby. Samotnému postupu konajúcich súdov v konkrétnosti vytýka, že termín väzobného výsluchu nebol nariadený bez meškania, ale až s odstupom osem dní po predložení žiadosti o prepustenie, a tiež že namietané uznesenie bolo sťažovateľovi doručené až s odstupom pätnástich dní od jeho vydania.

5. Sťažovateľ, prezentujúc svoju subjektívnu predstavu o tom, ako malo vyzerat', resp. na ktoré konkrétne okolnosti sa malo zamerať, hodnotí odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu a jeho závery o nemožnosti nahradenia väzby sťažovateľa navrhnutými miernejšími alternatívnymi opatreniami ako „*čisto formalistické, svojvoľné a navyše arbitrárne*“. Podľa jeho vyjadrenia konajúci súd pri posúdení otázky existencie výnimočných okolností prípadu ako základného predpokladu možnosti nahradenia väzby sťažovateľa alternatívnymi opatreniami vôbec nereflektoval na sťažovateľom špecifikované okolnosti (časový odstup od spáchania vyšetrovaného skutku, doterajšia bezúhonnosť sťažovateľa, dobročinné aktivity sťažovateľa, dopad väzby sťažovateľa na jeho maloleté deti), ktoré podľa mienky sťažovateľa dosahujú kvalitu okolností, ktoré sa svojím významom približujú okolnostiam definovaným v ustanoveniach § 39 Trestného zákona, na ktoré odkazuje v namietanom uznesení samotný krajský súd.

6. Sťažovateľ v ďalšom bode ústavnej sťažnosti dôvodí, že sa krajský súd nevysporiadal s jeho námietkami, prostredníctvom ktorých spochybňoval danosť konkrétnych skutočností odôvodňujúcich útekovú väzbu, ktorá bola v jeho prípade ustálená. Podľa jeho názoru krajský súd vôbec nereagoval na ním predstreté argumenty a dôkazy, ktoré podľa vyjadrenia sťažovateľa

vysvetľujú a preukazujú, že sa v dobe predchádzajúcej jeho zadržaniu políciou neskrýval, naopak, bol v tom čase „na ceste za vyšetrovateľom“.

7. Sťažovateľ porušenie práva na obhajobu, ktorú námietku v ústavnej sťažnosti takisto formuluje, vidí v skutočnosti, že znalecký posudok z oblasti psychológie, na ktorého závery sa odvoláva prvostupňové väzobné rozhodnutie mestského súdu, nemala obhajoba k dispozícii v čase pred väzobným rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie a získala ho až následne, a to 1. augusta 2023. Sťažovateľ tak namieta, že v dôsledku uvedeného nemal možnosť adekvátnym spôsobom vzniesť proti obsahu tohto posudku relevantné námietky, čo je podľa neho v rozpore s princípom rovnosti zbraní. Navyše, je toho názoru, že závery tohto znaleckého posudku nemožno považovať za „nemenný a jednoznačný dôkaz“, keďže je potrebné vyhodnotiť ho po jeho vykonaní na hlavnom pojednávaní, podľa sťažovateľa navyše jeho závery nie je možné použiť v okolnostiach jeho útekovej väzby, nanajvýš by bolo možné využiť ho v prípade preventívnej väzby, ktorá však u sťažovateľa ustálená nebola.

8. Sťažovateľ napokon podrobne argumentuje, že väzba, ktorú považuje za nezákonnú, sekundárne neprípustne zasiahla aj do jeho práva na rodinný a súkromný život a tiež do jeho práva na pokojné užívanie majetku, keďže obmedzenie osobnej slobody spôsobilo jeho izoláciu od rodinných príslušníkov a tiež pozastavenie výkonu advokácie a činnosti správcu konkurznej podstaty, ktoré pred vzatím do väzby vykonával, a s tým spojené pozastavenie príjmov z uvedených činností.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie všetkých jeho označených práv v rámci druhostupňového väzobného rozhodovania o žiadosti o prepustenie, keď krajský súd zamietol jeho sťažnosť podanú proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu, ktorým mestský súd zamietol žiadosť o prepustenie a nenahradil väzbu sťažovateľa alternatívnymi opatreniami v podobe záruk dôveryhodnej osoby a záujmového združenia osôb, písomného sľubu, peňažnej záruky a dohľadu probačného a mediačného úradníka.

10. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu ochranu pri pozbavení osobnej slobody z titulu väzby, ktoré zahŕňa požiadavku urýchleného rozhodovania o jej zákonnosti, ako aj právo obvineného nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

III.1. K porušeniu čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru:

11. Rozhodovacia činnosť ESEP jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („bien-fondé“) a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister

c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy (nadväzne čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu 46 ods. 1 ústavy (príp. čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy) a ani čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a ods. 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj z čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy) a tiež z čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby. Takisto pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby) poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným uznesením krajského súdu vydaným v konaní o väzbe (rozhodovanie o žiadosti o prepustenie) a obsahom čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru, inými slovami, z dôvodu neaplikovateľnosti uvedených článkov ústavy a dohovoru na väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o žiadosti o prepustenie, boli sťažovateľom formulované námietky porušenia označených článkov ústavy a dohovoru dotknutým rozhodnutím krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené a ústavná sťažnosť bola v uvedenom rozsahu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnená.

III.2. K porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu:

12. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

13. Ústavný súd ďalej uvádza, že súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o väzbe z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o väzbe v zmysle čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03, III. ÚS 636/2017, II. ÚS 127/2020, II. ÚS 11/2022).

14. Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu a ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhovie, predloží ju bez meškania, najneskôr do piatich pracovných dní po predložení celého dosiaľ získaného spisového materiálu, so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. Podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku podanie sa posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené. Možno ho urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané s kvalifikovaným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez kvalifikovaného elektronického podpisu. Podanie urobené telegraficky, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami bez kvalifikovaného elektronického podpisu treba potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice do troch pracovných dní, inak sa o podaní nekoná. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žiadosť o prepustenie bola krajskej prokuratúre zaslaná elektronicky 19. mája 2023, kópia listiny, ktorú sťažovateľ predložil ústavnému súdu, však nepreukazuje, že išlo o elektronické doručenie s kvalifikovaným elektronickým podpisom, z tohto dôvodu mohol posudzovať ústavný súd situáciu sťažovateľa tak, že išlo o elektronické doručenie bez kvalifikovaného elektronického podpisu, kde bolo potrebné ho potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice do troch pracovných dní (aby bolo možné o žiadosti o prepustenie riadne konať), čo sa aj stalo dorúčením žiadosti o prepustenie osobne do podateľne krajskej prokuratúry 22. mája 2023, a tento dátum ústavný súd vzhľadom na uvedené považoval za dátum podania žiadosti o prepustenie. Dozor konajúci prokurátor po tom, čo žiadosti o prepustenie nevyhovel, predložil ju mestskému súdu 1. júna 2023, teda s odstupom desiatich dní. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, ktorá konvenuje s judikatúrou ESLP (napr. rozsudky vo veci Fedorenko proti Rusku z 20. 9. 2011, č. 39602/05 a Mooren proti Nemecku z 9. 7. 2009, č. 11364/03), podľa ktorej je pri posudzovaní dodržania požiadavky urýchleného prejednávania väzobných vecí v každom konkrétnom prípade potrebné zohľadniť aj individuálne okolnosti veci. V prípade sťažovateľa vo vzťahu k posúdeniu dodržania zmienenej požiadavky v rámci medzistupňa konania, keď sa jeho žiadosť o prepustenie nachádzala na príslušnej krajskej prokuratúre, nemožno ignorovať spomínané okolnosti, na ktoré poukázal aj samotný krajský súd v namietanom uznesení. Nevyhnutným predpokladom náležitého posúdenia žiadosti o prepustenie príslušným prokurátorom bolo jednak zabezpečenie si súvisiaceho vyšetrovacieho spisu vedeného políciou a tiež podrobné oboznámenie sa s jeho obsahom, kde išlo o spisový materiál nadštandardného rozsahu. Argumenty a subjektívne úvahy sťažovateľa o tom, že by mal príslušný dozor konajúci prokurátor konštantne disponovať vedomosťami o spise (v danom prípade dokonca o spise nadštandardne rozsiahlom), ktoré nadobudol v rámci prvotného väzobného rozhodovania a nemá teda potrebu sa s obsahom spisu opätovne podrobne oboznamovať, ústavný súd nepovažuje

za náležité. Ústavný súd je toho názoru, že vzhľadom na individuálne okolnosti veci, akými boli v danom prípade potreba zaobstarať si vopred vyšetrovací spis, potreba rozsiahly spisový materiál dôkladne naštudovať a potreba oboznámiť sa jednak s obsahom samotnej žiadosti o prepustenie a tiež s jej početnými prílohami nemalého rozsahu (listiny k preukázaniu možnosti náhrady väzby alternatívnymi opatreniami), bola doba posudzovania tejto žiadosti o prepustenie príslušnou krajskou prokuratúrou, predstavujúca desať dní, na prvý pohľad celkom primeraná, plne zodpovedajúca požiadavke urýchleného prejednávania väzobných vecí. Vzhľadom na uvedené ústavný súd záver krajského súdu prezentovaný v namietanom uznesení, podľa ktorého bol postup krajskej prokuratúry pri posúdení žiadosti o prepustenie plne súladný s § 79 ods. 3 Trestného poriadku, nepovažuje za arbitrárny a neodôvodnený.

15. Pokiaľ ide o posúdenie postupu krajského súdu v rámci väzobného rozhodovania z hľadiska dodržania požiadavky urýchlenosti prejednávania väzobných vecí, ústavný súd poukazuje na zistené okolnosti, a to že vec sťažovateľa, resp. uplatnená sťažnosť bola krajskému súdu predložená 15. júna 2023 (v zmysle obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia) a namietané uznesenie bolo sťažovateľovi podľa jeho vyjadrenia doručené 7. júla 2023. Doba rozhodovania krajského súdu vrátane doručenia namietaného uznesenia krajského súdu sťažovateľovi tak predstavovala celkovú dobu dvadsaťdva dní. V zmysle citovanej judikatúry je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Ako vyplýva z predchádzajúcich informácií, v posudzovanom prípade skutočná dĺžka druhostupňového konania neprekročila odporúčanú lehotu, keďže konanie trvalo celkovo dvadsaťdva dní. Celkovú dobu druhostupňového rozhodovania krajského súdu tak hodnotí ústavný súd ako na prvý pohľad akceptovateľnú, neporušujúcu požiadavku urýchleného prejednávania väzobných vecí. Námietku porušenia požiadavky urýchlenosti prejednávania väzobných vecí voči postupu mestského súdu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti výslovne neformuloval. Krajský súd však v odôvodnení namietaného uznesenia predmetnú otázku nastolenú samotným sťažovateľom zodpovedal, keď nepovažoval postup mestského súdu za zdĺhavý a nezákonný. Ústavný súd tento záver krajského súdu nepovažuje za arbitrárny, tak ako sa to snaží prezentovať sťažovateľ, pretože okolnosti veci svedčia o tom, že ani celková doba konania pred mestským súdom neprekročila judikatúrou odporúčanú lehotu jedného mesiaca. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh totiž vyplýva, že žiadosť o prepustenie bola mestskému súdu predložená, ako už bolo uvedené, 1. júna 2023 a mestský súd po vydaní prvostupňového väzobného rozhodnutia predložil sťažovateľom uplatnenú sťažnosť krajskému súdu 15. júna 2023, teda s odstupom dvoch týždňov. Pokiaľ ide o konkrétnu čiastkovú námietku sťažovateľa, v ktorej zdieľa svoje subjektívne stanovisko o oneskorení nariadení väzobného výsluchu mestským súdom, ústavný súd uvádza, že organizácia technických úkonov a procesných úkonov väzobného rozhodovania je v autonómnej réžii sudcu, ktorý má pri ich organizácii voľnú ruku a je limitovaný iba požiadavkou, aby celková doba väzobného rozhodovania mala charakter urýchleného rozhodovania (obdobne pozri sp. zn. II. ÚS 298/2022 z 29. júna 2022).

16. Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia v otázke možnosti náhrady väzby sťažovateľa navrhnutými alternatívnymi opatreniami poukázal (okrem iných) na relevantnú okolnosť, a to že právna kvalifikácia vyšetrovaného skutku umožňuje v jeho prípade nahradiť väzbu miernejšími opatreniami iba za predpokladu existencie tzv. výnimočných okolností, ktoré však

v jeho prípade nie sú dané, keďže okolnosti sťažovateľom prezentované kvalifikoval ako štandardné. V nadväznosti na to sa krajský súd vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa a poukázal na závery znaleckého posudku z oblasti psychológie obsahujúce opis negatívnych osobnostných charakteristík sťažovateľa, ktorých intenzita nasvedčuje nedostatočnosti jednotlivých záruk tieto negatívne charakteristiky eliminovať a plnohodnotne nahradiť väzbu, teda zabezpečiť účel ňou sledovaný. V tomto kontexte krajský súd poukázal aj na okolnosti zakladajúce dôvod útekovvej väzby (správanie sťažovateľa pred zadržaním), ktoré sa podľa jeho názoru prelínajú s tými, ktoré neumožňujú náhradu väzby sťažovateľa, takisto v uvedenom smere odkázal na závažnosť vyšetrovaného skutku. Ústavný súd považuje tieto jednotlivé okolnosti podrobne krajským súdom popísané v odôvodnení namietaného uznesenia za dostatočný skutkový podklad na odôvodnenie záveru krajského súdu o nemožnosti náhrady väzby sťažovateľa alternatívnymi opatreniami. Sťažovateľ dotknutý znalecký posudok z oblasti psychológie považuje za nespôsobilý „väzobný“ dôkaz, prezentujúci svoje myšlienkové úvahy o potrebe jeho dôsledného vyhodnotenia na hlavnom pojednávaní. Ústavný súd uvádza, že hodnotenie dôkazov v rámci trestného konania nemá podobu presne časovo vymedzeného jednorazového kroku realizovaného iba po vykonaní dôkazov na hlavnom pojednávaní, ako sa mylne domnieva sťažovateľ. Hodnotenie dôkazov v trestnom konaní je proces, ktorý kontinuálne prebieha, dôkazy hodnotí nielen súd v konečnom štádiu trestného konania, ale priebežne aj orgány činné v trestnom konaní po tom, čo ich obstarajú, a tiež súd rozhodujúci o väzbe, ktorý hodnotí dôkazy z pohľadu danosti väzobných dôvodov. Ústavný súd nevidí žiaden racionálny dôvod, prečo by *a priori* nebolo možné znalecký posudok z oblasti psychológie obsahujúci opis osobnostných rysov obvineného použiť pri vyhodnocovaní danosti dôvodov útekovvej väzby, ako to tvrdí sťažovateľ, práve naopak, považuje ho za dôkazný prostriedok vo všeobecnosti spôsobilý poskytnúť kvalifikovaným odborníkom spracovaný osobnostný profil, ktorý môže vypovedať spolu s ostatnými dôkazmi, resp. zistenými okolnosťami o predpokladoch budúceho správania obvineného v relevantných situáciách.

17. Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia ozrejml dôvody útekovvej väzby, ktorá bola u sťažovateľa ustálená, kde poukázal v prvom rade na obštrukčné správanie sťažovateľa pri kontakte s políciou, ktorá sa mu pokúšala doručiť predvolanie k výsluchu v dňoch predchádzajúcich jeho zadržaniu. Toto správanie sťažovateľa v spojení so závermi znaleckého posudku psychológa, ktorý akcentuje negatívne osobné rysy sťažovateľa (napr. egocentrická asociálna osobnosť, manipulatívne správanie, sklon k pseudológii – klamaniu a pod.), krajský súd považoval za konkrétne skutočnosti dostatočne podporujúce danosť väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Popísaný osobnostný profil sťažovateľa v spojení s konkrétnym a neštandardným správaním sťažovateľa, dalo by sa povedať v zátážovej situácii, ktoré je náležite zdokumentované políciou, podľa názoru ústavného súdu predstavuje dostatočný skutkový podklad na odôvodnenie záveru konajúcich súdov o riziku marenia vedeného trestného stíhania (vyhýbaní sa mu) v prípade pobytu sťažovateľa na slobode. Ústavný súd je zároveň toho názoru, že argumentácia sťažovateľa spochybňujúca odôvodnenosť útekovvej väzby, ktorá bola prezentovaná v sťažnosti uplatnenej proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu, bola zo strany krajského súdu primerane zodpovedaná, keď mu bolo vysvetlené, že jeho argumenty vyznievajú ako účelové. Na tomto mieste podotýka, že popis správania sťažovateľa, resp. niektoré z uvedených okolností, ktoré sa sťažovateľ ani nepokúsil spochybníť (odmietnutie sťažovateľa vyjsť z domu a vykonať fyzicky nenáročný úkon – prevzatie doručky od polície nachádzajúcej sa pred jeho obydľím; správanie koncipientky

v advokátskej kancelárii sťažovateľa, ktorá uvádzala celkom zjavne nepravdivé informácie o pobyte sťažovateľa), sú natoľko ilustratívne a výpovedné, že ústavný súd nemá dôvod pochybovať o závere krajského súdu, ktorý správanie sťažovateľa pred zadržaním políciou kvalifikoval ako obštrukčné. Namietané uznesenie krajského súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako nezdôvodnené a teda svojvoľné a ústavný súd je toho názoru, že krajský súd uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité dôvody pre udržanie útekovvej väzby sťažovateľa. Ústavný súd tiež pre úplnosť podotýka, že kópia znaleckého posudku (jeho prílohy), ktorý sťažovateľ ústavnému súdu predložil a na obsah ktorého sa odvoláva v rámci svojej argumentácie, má na relevantných miestach nečitateľnú podobu.

18. Osobitne k námietkam sťažovateľa o porušení princípu rovnosti zbraní, ktoré sa týkajú znaleckého posudku z oblasti psychológie, resp. možnosti prístupu sťažovateľa k jeho obsahu, ústavný súd poukazuje na judikatúra ESLP, ktorá zastáva štandardné stanovisko, že by v konaní o preskúmanie zákonnosti väzby mal byť obhajobe zaistený určitý stupeň prístupu k spisu, a to aspoň v takej miere, aby mal obvinený vytvorené reálne možnosti účinným spôsobom spochybníť dôkazy, o ktoré sa väzobné rozhodnutie opiera (pozri rozsudok ESLP vo veci Mignon proti Poľsku z 25. 6. 2002, č. 24244/94), pričom je však v zásade na obvinenom, aby požiadal o nazretie do spisu, pokiaľ sa domnieva, že je to nevyhnutné pre to, aby mohol účinne spochybníť zákonnosť väzby (pozri rozsudok ESLP vo veci Arefyev proti Rusku zo 4. 11. 2010, č. 29464/03). Ako vyplýva z obsahu sťažnosti sťažovateľa uplatnenej proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu mestského súdu, sťažovateľ námietku o nemožnosti oboznámiť sa s obsahom predmetného znaleckého posudku v tejto sťažnosti vôbec neformuloval a možnosti nazrieť bezodkladne do spisu pre účely spochybnenia zákonnosti väzby v príslušnom väzobnom konaní sa nijako nedomáhal. Predovšetkým je však ústavný súd toho názoru, že z hľadiska záruk kontradiktórneho procesu boli sťažovateľovi relevantné informácie vyplývajúce z obsahu dotknutého znaleckého posudku v skutočnosti sprostredkované, keďže boli, ako sám uvádza, prezentované v odôvodnení prvostupňového väzobného rozhodnutia mestského súdu, s ktorým sa sťažovateľ oboznámil. Sťažovateľovi teda nič nebránilo v sťažnosti (uplatnenej proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu) na predmetný obsah znaleckého posudku v rozsahu, v akom bol prezentovaný v prvostupňovom väzobnom rozhodnutí, reagovať a v tomto kontexte predniesť svoje protiargumenty spochybňujúce zákonnosť väzby. Za uvedených okolností sa ústavnému súdu námietka sťažovateľa o porušení princípu rovnosti zbraní javí ako na prvý pohľad zjavne neopodstatnená.

19. Vychádzajúc zo všetkých prezentovaných čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rozsahu námietok porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

20. V závere a nad rámec ústavný súd uvádza, že sa aj v konaní pred ústavným súdom uplatňuje zásada hospodárnosti, ktorá je napĺňaná práve inštitútom povinného právneho zastúpenia sťažovateľa kvalifikovaným právnym zástupcom, od ktorého sa očakáva, že dokáže obmedziť rámec sťažnostnej argumentácie iba na skutočne ústavnoprávne relevantné informácie zhrnuté do primeraného a zároveň výstižného obsahového rámca ústavnej sťažnosti (nie kvantitou argumentov, ale ich kruciálnosťou). Ústavný súd totiž rovnako ako ESLP (ktorý dokonca obsah sťažnostných podaní prísne limituje vymedzeným maximálnym počtom strán) touto požiadavkou

zabezpečuje vytvorenie predpokladov pre efektívny a hospodárny prieskum podaní všetkých sťažovateľov, ktorí sa naňho pri uplatňovaní ochrany svojich práv obrátia.

21. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu